

Resumé

Diplomová práce se zabývá vnitrostátním rozhodčím řízením v České republice. Autorem práce bylo toto téma zvoleno, neboť rozhodčí řízení může představovat velmi přínosný mechanismus, jelikož je velmi dobře adaptovatelné na individuální potřeby stran. Během posledních let však vyšlo najevo, že institut rozhodčího řízení je některými subjekty zneužíván a je jím obcházena hmotněprávní ochrana některých subjektů. Rozhodčí řízení tak významně utrpělo na své pověsti. Cílem práce je tedy zkoumat eventuální meze v aplikaci vnitrostátního rozhodčího řízení, možnosti jeho zneužití a právní instituty umožňující takovému zneužívání zabránit.

V úvodu práce je nastíněn názor autora práce, proč se vnitrostátní rozhodčí řízení odlišuje od mezinárodního. Autor zejména uvádí, že tradiční metodou řešení soukromoprávních sporů ve vnitrostátním styku je soudní řízení, což nelze konstatovat o mezinárodním řešení soukromoprávních sporů. Dále autor uvádí, že v mezinárodních vztazích je oproti vnitrostátním vztahům obecně přiznávána stranám širší autonomie vůle a organizace působící v mezinárodním rozhodčím řízení mají rovněž podstatně lepší renomé a vyšší důvěryhodnost. Ve vnitrostátních vztazích rovněž odpadá rozdílnost právních řádů a často se v něm řeší spotřebitelské spory.

V práci je nejprve pojednáno o ostatních mechanismech řešení vnitrostátních sporů a je konstatováno, že v České republice je nedostatek mimosoudních mechanismů řešení sporů a v rozhodčím řízení jsou tak řešeny spory, které v jiných zemích jsou řešeny jinými mechanismy. Práce dále pojednává o historii rozhodčího řízení a zachycuje změnu judikatury v posledních letech. V té souvislosti je zmíněno zneužívání rozhodčího řízení související zejména s využíváním některých tzv. arbitrážních center a se spotřebitelskými spory.

Ve stěžejní části práce je pojednáno o vybraných aspektech rozhodčího řízení, které mohou souviset se zneužíváním rozhodčího řízení. Autor o vybraných aspektech pojednává zejména ve světle legislativní změny platné od 1. 4. 2012. Nejprve je zkoumán nově zavedený požadavek uzavírat spotřebitelskou rozhodčí smlouvu na samostatné listině a náležitosti smlouvy. Dále je zkoumán požadavek právnického vzdělání rozhodce, který autor vnímá jako poněkud nekonceptní, a mechanismus mající za cíl garantovat rozhodování nepodjatého

rozhodce, který autor hodnotí jako neúčinný. Autor rovněž poukazuje na problém neomezené možnosti nepřijmout funkci rozhodce a upozorňuje na jeho možné následky. Autor se rovněž zabývá otázkou, zda *de lege lata* mají rozhodci ve spotřebitelských sporech povinnost rozhodovat výhradně podle hmotného práva a dochází k tomu, že tomu tak není a lze při rozhodování uplatnit i zásady spravedlnosti. Dále je zkoumán věcný přezkum rozhodčího nálezu soudem ve spotřebitelských sporech, který autor považuje za obecně nežádoucí, avšak v praxi českého vnitrostátního rozhodčího řízení odůvodněný zneužíváním rozhodčího řízení. Zkoumány jsou i následky zrušení rozhodčího nálezu, jelikož tato problematika se zdá v důsledku legislativních změn velmi nejasná. V neposlední řadě je pak zkoumána možnost vyškrtnout rozhodce ze seznamu rozhodců vedeného Ministerstvem Spravedlnosti pro neřízení se spotřebitelským právem. Dle autorova názoru taková možnost *de lege lata* existuje a autor tuto možnost považuje za klíčovou pro pozitivní vývoj vnitrostátního rozhodčího řízení, a to nikoliv pouze co se týče spotřebitelských sporů. Kromě výše uvedeného jsou v této části práce řešeny i další problémy jako trestněprávní odpovědnost a ochrana rozhodce, náklady na rozhodčí řízení či rozdíl mezi postavením stálých rozhodčích soudů a arbitrážních center.

Další část práce obsahuje exkurz do anglické právní úpravy rozhodčího řízení a řešení sporů

Autor vnímá rozhodčí řízení v Anglii jako téměř bezproblémově fungující, a to zejména díky existenci jiných efektivních mechanismů řešení sporů, které se zdají být pro řešení některých sporů vhodnější než rozhodčí řízení.

Poslední část práce obsahuje autorovy úvahy *de lege ferenda* o vnitrostátním rozhodčím řízení v České republice. Zdůrazňuje zejména nutnost větší informovanosti, aby mohla být provedena informovaná volba. Navrhovány jsou také jednotlivé dílčí změny, které by měly vést k lepší ochraně práv stran v rozhodčím řízení. Dané změny dle autora představují meze aplikovatelnosti vnitrostátního rozhodčího řízení, jejichž zkoumání bylo stanoveno jedním z hlavních cílů práce. Autor v této části zdůrazňuje, že budoucí právní úprava vnitrostátního rozhodčího řízení by měla být zejména závislá na míře jeho zneužívání. Jestliže by se ukázalo, že rozhodčí řízení je některými subjekty zneužíváno, bylo by dle autora na místě zavést ještě přísnější ochranná opatření. Jestliže by se naopak ukázalo, že ke zneužívání nedochází, bylo by dle autora vhodné zvážit ustoupení od některých ochranných

opatření tak, aby rozhodčí řízení mohlo být více založeno na autonomii vůle, která je jeho stěžejní zásadou.

V závěru práce autor konstatuje, že vnitrostátní rozhodčí řízení v české republice trpí určitými problémy. Tyto problémy dle názoru autora práce pramení zejména ze společné úpravy pro řízení vnitrostátní a mezinárodní, z nedostatku jiných efektivních mechanismů řešení sporů a ze zneužívání široké autonomie vůle některými subjekty. Vzhledem k těmto problémům není dle autora práce možné v současnosti aplikovat ve vnitrostátním rozhodčím řízení téměř absolutní autonomii vůle jak je tomu v mezinárodním obchodě a určité meze aplikace vnitrostátního rozhodčího řízení jsou tak v současnosti přípustné a žádoucí. Autor na závěr vyslovuje přání, aby úprava a praxe vnitrostátního rozhodčího řízení dosáhla takového stádia důvěryhodnosti, že bude možné bez výrazných rizik podrobit opět rozhodčí řízení širší autonomii vůle subjektů tak, aby si rozhodčí řízení zachovalo jednu ze svých hlavních výhod, tedy adaptabilitu na individuální potřeby stran.